

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponkint.

Eiőfizetési árak: Egész évre 10 kor., fél évre 5 kor., negyed évre 2 kor. 50 fl. — Községeknek, körjegyzőknek, tanítóknak 8 kor.
Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:
dr. Franciscy Lajos.
Társzerkesztő:
dr. Kaszala János.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 9. sz.
Hirdetések árai: Egy háromhasábos petítor ára 16 fillér.
Többszöri közlésnél árkedvezmény.
Hivatalos hirdetések 100 szög 4 kor., minden további szó 4 fl.

A jövő képe.

Jóslatokba nem bocsátkozhatunk azt illetőleg, hogy az új évben hogyan fog kialakulni a világ sorsa. De a minket leginkább érdeklő kérdésekről azon jelenségek alapján, melyek szemünk előtt mennek végbe, nagy vonásokkal megrajzolhatjuk a közeli jövő képét.

A kath. egyház helyzete a jelen év hajnalán az egész világon súlyos. Európa országain kulturharcos áramlatok vonulnak végig, s a legnagyobb katolikus országban már elkeseredetten dúl a harc az egyház és az állam között. Észak-Amerikában az egyre növekedő bevándorlás okoz nagy bajokat az egyháznak, a bevándorlók jelentékeny része katolikus, s ezeknek vallási szervezése a legnagyobb nehézségekbe ütközik. Paphiány és a bevándorolt elemek nagy részének megbízhatatlansága, anarchisztikus hajlmai a már meglévő egyházközségeket is veszélylyel fenyegetik.

Dél-Amerika ma is egy vulkán, mint már évtizedek óta, itt a vallásnak jóformán egész erejét a társadalmi rend fenntartására kell fordítania, Ázsia és Afrika országaiban a hitterjesztés ügye a franciaországi erőforrások elvonása által nagy hátrányokat szenved.

Mindazonáltal, ha valaha, úgy ma nincs okunk a katolikus egyház helyzetét kétségbeejtőnek tartani. Nem szabad elfelednünk, hogy ha Franciaországban olyan hévvel dolgoztak és dolgoznak azoknak a kapcsoknak a szétszakításán, melyek másfél ezer esztendő óta az államot az egyházzal összekötötték, ha Spanyolországban ugyan ilyen kapcsoknak a meglazításán erőlködnek, ha Németországban a kormányhatalom a politikai pártokkal és a társadalom számos erőivel szövetkezve, a katolikus birodalmi párt, a centrum ellen szegezi fegyvereit, mindez tulajdonképpen csak reakció egy roppant erős és hatalmas akció ellen.

Ez az akció az egész világon megindult és a vallásos élet ébredésében, a lelkeknek a pozitív hit felé irányított törekvéseiben, a vallási elveknek és érdekeknek a társadalom és a politika viszonyaiban való érvényesítésében áll. Az a hitetlen irány, mely a mult század első felében lábra kapott, lassan-lassan tért kezd veszteni az irodalomban, a politikában, de főképp a társadalmi életben. A liberalizmusnak az a legveszedelmesebb fajtája, mely a mult század második felében az állami mindenhatóság elvével a közszabadságokat és így az egyház szabadságát is lenyűgözte, a művelt világ leg-

több államában csúful megbukott. Az a materialisztikus világnézet, mely a leg-sivárabb életküzdelembe kergette bele az embereket, háttérbe szorult és kénytelen helyet adni az idealizmus emberies törekvéseinek.

A csalódások keserőségei, melyek az embereket a mult század folyamán a hitetlenség részéről érték, a békák melyeket rájuk raktak a politikai és közgazdasági rablógazdálkodást folytató államok, az a kietlen ridegség, melylyel az emberbaráti szeretetnek a közjólét emeléséhez vezető útjait elzárták, végre megnyitották az emberek szemét és szívök életének is mást irányt adtak.

S mihelyt az emberek nyitott szemmel és érző szívvel kezdték vizsgálgatni az életnek azon nagy problémáit, melyekre a vallás fényt derít, mihelyt elfogulatlan lélekkel nézték az isteni igazság és szeretet nyomain járó egyház működését, mindjárt másképp itélték meg úgy magát a vallást, mint ennek letéteményesét, az egyházat. Európa szerte vallásos renaissance keletkezett, a hit újra az emberek lelki műveltségének alkotó része lett, az életet újra az Istenre építették, politikában, tudományban, a társadalmi élet nyilvánulásaiban vallásosabb és erkölcsösebb szellem kezdet lengeni.

A „NYITRAMEGYEI SZEMLE” TÁRGÁJA.

Zarándok-út a Szentföldre.

Fürdés a holt tengerben. — Ernyő alatt. — Felfrissülés. — A tenger sója. — A partok flórája. — Repülő madarak. — Közlekedés a tengeren. — Indulás visszafelé. — Nebo hegye. — Mozulmann zarándoklás. — Visszaérkezés Jerichóba. — Zachaeus háza. — Tövis virágok. — Jerichói rózsák. — „Fantasia”, néptánc. — Impressario. — Fénykép felvétel. — Elutazás Jerichóból. — Parton felfelé. — Jobb kocsin, mint lovon.

A kik a holt tengerhez rándulnak ki, azok nem szoktak arra számítani, hogy a vízében megfürödnék. Hiába ajánlják a vezetők ezt a fürdést, senki sem mer bizni annak jóságában. Az ember a tenger környékét nehéz páráktól megszállott, fojtó gőzökkel telt katlannak képzele, vizét pedig sűrű, poshadt tömegnek, melyen bűzös kén- és salétrom rétegek úszkálnak.

Pedig minderről szó sincs, a levegő az egész tájon, mint már mondtuk, eléggé tiszta, a lélekzetvételt nem nehezíti, csak ha hosszabb ideig állunk a parton, akkor érzünk a tudónkon egy kis nyomást, mely azonban sem fájdalmat, sem kellemetlen érzést nem okoz. Sőt a homoksivatagnak forró és száraz levegője után, szinte jól esik az a nedvesség, mely a salétromos víztükör felett szállong és a partokra is áterjed.

Ebben a környezetben, melyhez még az átizzadt testnek az állapotát is hozzáképzeltük, az ember hajlami egészen megváltoznak. Senkit sem kell most már biztatni a fürdésre, néhány perc alatt lubickoló, de nem jól mondjuk, úszkáló emberekkel népesedik be a tenger széle. Lubickolni a vízben csak bajosan lehet, úszni még nehezebben. Mihelyt a fürdő ember lába alatt elfogy a talaj, testét a sűrű víz nyomában felemeli, úgy hogy az ember akarva sem merülhet el benne. Ülhet, vagy feketik a vízben, az mindegy, válla mindig a felszínen van. A lábak is folyton emelkednek, s erőlködésre van szükségünk, hogy azokat a víz alatt tartassuk.

A víz a tengernek ezen szélein körülbelül 4 méternyire mély, s egészen sajátos látványt ilyen vízben mozulatlanul fekvő, vagy ülő embereket látni. Ez utóbbiak úgy himbálódznak, mintha hintalovon ülnének. Mindnyájan kimondhatatlan nagy élvezetet találnak a fürdésben, melyet csak az erősen tűző nap zavar, de ez ellen védelmet nyújtanak az ernyők. Minthogy a kezekkel nem kell dolgozni, a fürdő ember ernyőt tarthat a feje fölött, s itt most már az érdekesség és a komikum a tetőfokot érte el. Mély vízben ernyő alatt ülni, vagy egy darab

fa módjára úszkálni, olyan látvány, mely nem csak fénykép felvételt érdemel, hanem a kacagató helyzeteknek változatos formáit is megszüli.

S ezért ennél a kirándulásnál az egész társaság felüdült, pedig ugyan csak el voltunk csigázva. A kik fürödtek azokat a fürdés frissítette fel, mert bár meleg volt a víz, mégis a levegő hőmérsékletéhez képest üdítő hűvösséget rejtett magában. De főképp a víznek olajos simasága hatott jótékonyan és edzőleg, s azért a régi időben a holt tengerben való fürdést a test-edzés nemeihez számították, sőt gyógyítási célokra is használták. A kik pedig nem fürödtek, azoknak legalább a kedélyét villanyozta fel a mulatságos szórakozás.

A parton járkálva, cipőnk fehér lett a süpedékes kötőmelékre lerakódott sötét, távcsöveinket pedig minduntalan tisztogatnunk kellett, mert a felszálló párák homálylyal lehelték be az üveget. A tengernek és a tengerparttal szomszédos márgarétegeknek nagy mennyiségű sóját a városok piacaira viszik, a hol annak nagy keletje van, mert a nép erőteljesebbnek tartja, mint bármely más söt. Gyanta és kátrány is halászható ki a tengerből, de csak földrengés, vagy nagyobb viharok után, melyek az enlített anyagokat a fenékről a víz felszínére hozzák.

De éppen ez a renaissance, melynek élén a katolikus egyház áll, keltette fel a vallás és az egyház ellenségeinek, ezek közt első sorban a szabaddómivéseknél féktelen gyűlöletét. Mi lesz a felforgató ideákkal, mi lesz a néptömegek ámtására alapított egyéni érdekekkel, ha a társadalmak újra az igazság, a becsület és erény útjára térnek?

Ez több volt, mint a mennyit az egyház ellenségei elviselhettek volna. Hihetetlen szenvedélyességgel indították meg a harcot egyszerre Európának leg-hatalmasabb országaiban, mindenütt a rég ismert, izgatásra mindig alkalmas jelszavak alatt, hogy a klerikalizmus, ultramontanizmus, pápi uralom, sötét reakció ellen akarunk küzdeni. Pedig az ő támadásuk az igazi reakció, a népjogok, szabadságok és a békés kulturmunka ellen. Az egyház ezeket a rohamokat is kiállja, mint a hogy már annyit kiállott, vele van az igazság ereje, mely egyre hódít a kijózanodó emberiség lelkében, vele van a szívek érzése, mely ma már a materialisztikus sivárságtól épp úgy elfordul, mint a hogy utálja a jogtörő gonoszságot.

Hazánkban ez idő szerint béke van az egyház és az állam között, és lesz is mindaddig, a míg a jelenlegi kormány fogja vezetni az ország ügyeit. Béke van a király és a nemzet között is. Ezt a békés korszakot a kormány gazdasági és szociális alkotásokra fogja felhasználni. Az egyház jól felfogott érdeke kívánja, hogy a papság ebben a munkában, mely az egész társadalom közreműködését igényli, teljes erejével részt vegyen. Nem azért, mert népszerű ez a munka, hanem azért, mert üdvös és mulaszthatatlan.

Magyarország gazdasági megerősödésének, szociális újjáteremtésének reménye az új év elején több, mint egyszerű remény, a közeli valóságnak a kilátása az, mely örvendetes és vigasztaló képet tár szemünk elé. Évek sorára kötheti le ez

A sós víz minden szerves életet elpusztít, néhány mikrobat kivéve, sem halak, sem kagylók, korallok nem tenyésznek ebben a sós vízben, a Jordánból besodort apró kis halak életlenül úszkálnak a felszínen, s úgy össze vannak száradva, hogy az ujjainkkal szétmorzsolhatjuk őket. Egy-egy nagyobb vihar a szárazföldre veti ki ezeket a halhullákat, a part köröskörül tele van szórva velök. Próbát tettek már tengeri halakkal is, de ezek sem élnek meg ebben a maró vízben.

Nevére tehát teljesen méltó a holt tenger, ellensége az minden életnek, de valótlán az, hogy a partokon fűszál sem nő, és hogy madár sem repülhet át a tavon, a nélkül, hogy életlenül bele nem pottyanna a vízbe. A partok nem düslakodnak növényekben, de a bodros haraszt, az arany gyopár és a borostyán helylyel-közel jól megterem, bár igaz, hogy nem sokáig tartja fenn magát, sokkal gyorsabban szárad el, mint más vidéken. A déli parton nő az úgynevezett sodomai almafa (Calotropis), ez egy 5 méter magas fa, melynek almaalakú gyümölcse kívülről virul szép, belül pedig hamut és rothadt anyagokat tartalmaz.

Két madarat láttunk a víz felett repülni, bár nagyon alacsonyan szállongtak, úgy hogy

a nép- és nemzet mentő munka a hazai társadalom összes erőit, s így hosszú időre biztosíthatja az ország belbékéjét, mely mindenütt életszükséglet, Magyarországon létfeltétel.

Az egyház éljen az alkalommal és a kormány közhasznú munkálkodásának támogatása által vessse be minél mélyebben szeretetét hűveinek szívébe. Ez a legbiztosabb szer a kulturharcos törekvések ellen, a harcban pedig győzhetetlen fegyver.

A kereszt és a tulipán ellen.

Nyiregyházán néhány hét előtt keresztény szociális egyesület alakult. Ezen alakulás után azok a nyiregyházai körök, melyek az új egyesület keletkezését mindenáron megakarták akadályozni, s minthogy ez nem sikerült, minden lehető eszközzel annak szétrobbantásán dolgoznak, a következő, a keresztényellenes sajtó és társadalom törekvéseit és lelkületét jellemző közleményt küldték a lapokba:

„A keresztény-szociális „párt” szervekedése, amely e héten a függetlenségi párt és a Magyar védő egyesület magas patronátusa alatt Nyiregyházán kellemes csendőrfedezet mellett lefolyt, óriási lökést adott a kereskedők szervezkedésének. A kereskedők most már belátják, hogy a kereszt- és a tulipán-jegyében megindult kereskedelem-ellenes mozgalmat el kell nyomni. Az e heti események behatása alatt elhatározták, hogy január elején nagyszabású tiltakozó gyűlést tartanak és hogy egyesület alakítanak, a melynek feladata lesz a kereskedők érdekeit minden téren felkarolni. Az *Általános hitelintézet* vt. részvényesei pedig értekezletet hívtak össze, amely dr. Szabó Lászlót az intézet jogtanácsosát felszólította, hogy vonja le a konzekvenciát abból a tényből, hogy a kereskedelemellenes mozgalom élére áll. Ő volt ugyanis az elnöke a keresztény-szociális gyűlésnek, amely szövetkezetek alakítására szólította fel a népet.”

Tehát a kereszt és tulipán jegyében megindult mozgalmat el kell nyomni, mert az kereskedelem-ellenes!

Van ebben az összefüggésben egy valóság, melyet, hogy ellenségeink is megállapítanak, annak csak örülhetünk. A kereszt és a tulipán együvé tartoznak, mint a virág és a szirm. A kereszt a tulipán szirma, mely ezt a nemzeti virágot életeti, fentartja és virulóvá teszi. A tulipán a magyar ipar jegye, a magyar ipar pedig a kereszt

majdnem felocsantották szárnyukkal a vizet, mégis egészen vígan szeltek légi útjokat. A tenger sik tükre mögött hegyláncoknak halvány körvonalai és jól kivehető romok látszanak. A keresztény ó-kor első századaiban lakott vidék volt erre, remeték cellái és szerzetesek kolostorai állottak a partvidéknek hegyektől határolt pontjain. A fennmaradt romok ezeknek az időknek épp oly meghatározó, mint titokzatos emlékeiről regélnék csodaszép történeteket.

A Jordán folyón kívül több bővíző patakot is fogad be a tenger öble, melyet tavaszkor esők is dagasztanak, s ennek a nagy víztömegnek nincs lefolyása, mert tükre 393 méterrel alacsonyabban fekszik a középtenger vízszínénél. Hova lesz tehát a sok víz? Elszáll gőzpárak alakjában, s tartalmát a partok talajára rakja le. Krisztus Urunk idejében és a középkorban hajók is közlekedtek a tengeren, ma csak egy kis propeller jár rajta, épp úgy, mint a Jordánon is, de csak a tavaszi hónapokban, márciustól júniusig. A propeller egy Jordán-vidéki görögkeleti kolostornak (Kasr el-Jehud) a tulajdona és társaságok számára napi 60—100 frankért kibérelhető.

Mialatt a tájt szemlélgetve, ezeket a dolgokat megbeszéltük, az idő előrehaladt, drago-

oltalma alatt született meg, fejlődött és a világ piacain mindaddig, a míg ezen oltalom alatt állott, a magyar szorgalom és tudásnak becsületet szerzett.

Jó nevű keresztény iparosainknak köszönhetjük, hogy van még magyar ipari termékünk, az ő faradhatatlan munkájuk és szakképzettségük nélkül magyar iparról egyáltalában nem lehetne beszélni, külföldi selejtes áruval volnának elárasztva a kis ipar piaci épp úgy, mint a hogy el vannak ilyenekkel árasztva a nagy ipari piacok.

Kereszt és tulipán igenis szövetkeznek a nemzeti ipar felkarolására most is, minden keresztény magyar iparos ambícióval dolgozik a hazai termelő munka műhelyében, s ezen a téren kis iparosaink, a kiknek 99 százaléka keresztény, nagy dicséretet érdemelnek. De a vásárló és fogyasztó közönségnek is az a része, mely a magyar ipari termékeket leginkább pártolja, óriási százalékban a keresztény lakosságból kerül ki.

Van tehát összefüggés a kereszt és a tulipán között, ezt szívesen megengedjük, sőt állítjuk és vitatjuk. Az is megállhat, hogy van összefüggés egy keresztény szociális egyesület és a tulipán között, mert nagyon természetes, hogy egy ilyen egyesületnek a tagjai, mind meg annyi munkásai a magyar ipari termelésnek.

De már azt mondani, világgá hirdetni, hogy a kereszt és tulipán jegyében megindult mozgalom kereskedelem-ellenes, pártját ritkító rosszakarat, mely telve van gyűlölettel minden ellen, a mi keresztény. De példátlanul álló hazafiatlanság is az ilyen beszéd, s az ennek nyomában meginduló tiltakozás és tüntetés a kereszt és a tulipán ellen, egyértelmű a hazaárulással.

A kik a magyar ipar ellen izgatnak, tiltakoznak és tüntetnek, azok egy életbevágó magyar nemzeti érdek ellen vétenek és semmivel sem kisebb bünt követnek el, mint azok a becstelesek, a kik az ország politikai jogait, vagy területi épségét becsülik és árba bocsátani készek.

Nem hiányos-e a magyar büntető törvény, midőn ilyen existenciáknak az elnémtását lehetővé nem teszi, az országból való kiűzetését pedig el nem rendeli?

Ujdonság Nyitrán.

Már régen történt, hogy Nyitra városa ujdonsággal lepte volna meg a világot. E napokban azonban megtörtént ez a ritka eset is: városunk ujdonsággal szolgálhat a világnak és pedig nagy ujdonsággal. Megmozdultak benne a szívek, azok a jó asszonyi szívek. Körülbelül harmincan le-

mannunk sürgetni kezdte az indulást visszafelé, mert a program szerint dél tájban már ismét Jerichóban kellett lennünk. Csakhogy nehéz volt a fürdő csoportot a vízből kikapni, minden sürgetés süket fülekre talált nála, talán estig ringattatta volna magát az olajszerű víz párnáin. Végre nagy nehezen kikászolódtak, s felszedve cók-mókjukat a szetközödő társasághoz csatlakoztak.

Az utat visszafelé más irányban választottuk meg, hogy köves Arábiának hegyeit legalább távolról láthassuk. Egy kórakás mellett elhaladva, dragomannunk figyelmeztetett, hogy délnyugati irányba szegezzük látcsöveinket. Kúp alakú magas hegynek tömege ötlött szemünkbe, a Bibliában nevezetes Nebo hegyé, melyről Mózes az ígért földjét nézte, s melyen el is hunyt. A hegy a mozlímok zarándokhelye, a kórakást is azért hordták össze, hogy az utazó mohamedán zarándokokat figyelmeztessék, hogy a sivatagnak ezen pontjáról már látható Mózes sírja, melyet ők az egyik lenyúló hegygerincen mutogatnak.

Ezenként áprilisban tömeges zarándoklást rendeznek a hegy meglátogatására. Jeruzsálemben szoktak gyülekezni, s innét indul el a sok ezer ember, mohamedán szokás szerint nagy

hettek. S ezen nemes szívek kimondták, hogy várni, tűrni tovább nem fognak; összeállnak és megmentik őt. De kit? Egy szánandó emberi lényt, akiről eddig nem vettek tudomást városunkban. Pedig az illető fontos személy a háznál és a társadalomban. Tőle függ, hogy a munka jól menjen; hogy ne legyen perpatvar a háznál, ahhoz neki is van beleszólása, s hogy a gyermekek, kik nagyobb részt reá vannak bízva, s vele a leggyakrabban érintkeznek, el ne romoljanak, szintén leginkább tőle függ. S végre a társadalomban sem az utolsó hely az övé. A felbujtogatott köznép haragját talán ő tudná mérsékelni legjobban, s a takarékoságot, a családi békét ő fokozhatná a nép közt leginkább. Látjuk tehát, hogy házi és társadalmi szerepe nagyon fontos. Eddig azonban nem töltötte be azt. Sok oka volt ennek. Az illető nagyobb részt a falvakból jön Nyitrára elhagyatva és tapasztalatlanul. Menkát jött ide keresni. Itt már epedve várják az ugynevezett „közvetítő boltok” „jószívú” emberei, a kik „szeretből” sokáig tartják boltjukban, hogy könnyítsenek zseb-terhén; jó társaságot adnak melléje, melyben abban a „szerencsében” is részesülhet, hogy el talál romlani. Mikor azután magyarul mondva kipumpolták és elrontották a szánandó alakot, jó pénzért elküldik ahhoz, aki reá szorul. Szegény hőstünk bevonul az új otthonba, ahol keserves napok következnek, a csalódás keserves napjai. Az új vendég lelke örömmel után vágyik. A munka nem fizik neki, s ha megtalálnák azért dorgálni, bosszút áll és készakarva kárt tesz. Durcasága, feleselése perpatvart és mérgeledést hoz a házába. Bérét mind a cifra ruhára költi el, s minthogy ki nem futja a pénze, lassanként el kezd emelgetni azt is, ami nem az övé. Majd később szerez lovat is, jön a bűn, utána (1906-ik évben 47-nél) a kórház. Meglett korában talán egy-egy szegény ember élettársává lesz. De mivel az új feleség és anya sem pénzt sem erkölcsöt nem hozott a házához; beáll a társadalmi folyamat: — a düh szitása a jó ruha és vagyon ellen. Az új anya oldala mellett nő fel az a nemzedék, amelynek sem Istene, sem hite nincsen, s amely „le velét” kiált azon körök ellen, a melyeknél anyjuk dolgozott és a hol a nem törődöm vele folytan romlásba került.

S ezt a nagy bajt látta és érezte az a nemesen érző harminc úrnő, akik 1906. december 30-án összejöttek és kimondták, hogy ezt a fontos személyt meg kell menteni a háziasszonyok és a társadalom számára. A háziasszonyokat említettük mert az a fontos személy nem más, mint a nyitrai munkás és cseléd leány. Ezek megmen-

tését mondták ki a nemesen gondolkodó asszonyok, akik a nyitrai osztályok színe-javát alkotják. A mentés nagyszerű gondolata a következő. Cseléd és munkásnő „Otthon”-t alapítanak, ahol a munkát kereső leányok ingyen lakást és olcsó ellátást fognak kapni, s ezen olcsó ellátásnak felét is az „Otthon” fogja fedezni. Célja lesz tehát a cselédek, de a háziasszonyokat is megvédeni a szipolyozás ellen, s amint látszik célozni fogja azt is, hogy a máshonnan idejött munkásleány ne elrontva, hanem jó erkölcsével kerüljön gazdájának házába. De ez az „Otthon” még nem fűdi teljesen az említett úrnők életrevaló gondolatát. Az „Otthon” ugyanis a munkát kereső leányok életének csak rövid szakát öleli föl, amely rövid idő sehogyan sem elegendő ahhoz, hogy a mai cselédből a fönt vázolt hibákat kiirtsuk. Azért a nemes szívu úrnők elhatározták, hogy „Kath. Növendék Egyesületet” is alapítanak, amelybe vasárnaponként összegyűjtik a nyitrai cseléd és munkásleányokat. Ott tanítani fogják őket, írni, olvasni, számolni, foltozni és ruhájukat megszabni, hogy így a leány maga tudja ruháját megvarrni, s ne legyen kénytelen pénzt még erre is fordítani. Behozzák közéjük az egyszerűséget és a takarékoságot, hogy az életben, munkás férje oldala mellett is takarékosak legyenek, s így pazarlásukkal ne fokozzák a nyomort, a melyből úgy is elég jut a szegény emberre. Gondoskodva lesz erkölcsi oktatásukról is és nem fog hiányozni a szórakozás sem. Meglesz tehát minden, ami hivatva volna megjavítani Forunk cselédleányait, akik nagy bért kérnek, de dolgozni nem szeretnek, akik páváskodni szeretnek, de otthon a tisztaságot tartani nem tudják, a kik egy szóval a közvélemény szerint majd mind rosszak. Két célt akarnak tehát a lelkes úrnők szolgálni. A mai cselédet jó és szófogadó, törekvő és takarékos leányává akarják tenni, s meg akarják védeni a háziasszonyok érdekét is.

Ez a legújabb újdonsága Nyitra városának. Örvendetes újdonság, fenséges gondolat! De eddig valóban nem más, mint gondolat és törekvés. Valóvá is kell válnia, mert a baj már nagy, a helyzet pedig tarthatatlan. Töletek, igen töletek függ nyitrai úrnők, hogy ez a rátok annyira hasznos ezme valóvá váljék! Nemde mind, de mind jó cselédleány után sóhajtoztok! Meglesz — higgyétek el megkapjátok azt a jó cselédleányt — csak egy a szükséges, hogy tagoknak iratkozzatok be abba az új együletbe! Az egyleti kötelezettségeknek könnyű lesz megfelelnetek, csak csekély pénzáldozatot fogtok hozni a nemes célra.

A nemes szívu úrnők személyesen jönnek

el hozzátok — nem hihető, hogy jó szívetek elutasítaná őket. Olyan jó hire van nemes-szívu-ségteknek mutassátok ki azt most is: irjatok alá azt a taggyűjtő ívet — s ezen csekélységért sokat, igen sokat kaptok: megkapjátok a jó és szorgalmas cselédleányt, akit nemde nagyon, de nagyon nélkülöztek!

A magyar napi sajtó.

II.

Mi az oka annak, hogy nálunk a katolikus sajtó nem tud föllendülni?

Mindaddig, míg a magyar katolikusok hit-élete nem emelkedik, alig lehet szó a katolikus sajtó megerősödéséről, felvirágzásáról.

Azután meg pénz, nagyon sok pénz kellene erre a célra. Amely lap nem indul meg legalább néhány százezer korona alaptőkével, hanem az előfizetési pénzekből akarja magát föntartani, az biztosan nézhet bukása elé. Széchenyi kellene ide, aki egész évi jövedelmét hozná a katolikus sajtó oltárára. De addig, míg egy Széchenyink akad, a kath. közönség is nagyon sokat tehet.

Valaki a liberális korszakban az egyik miniszternek, akinek az Alkotmány igen kelemetlenkedett, azt ajánlotta, hogy rendelje meg e lapot 200.000 példányban s akkor a bukása bizonyos. Ez igaz. De van az éremnek másik oldala is. Ha az Alkotmánynak ennyi előfizetője volna, akkor oly tömeges hirdetéssel halmozna el, hogy existenciája minden időkre biztosítva volna.

A lapokat nem az előfizetők, hanem a hirdetések és az ezek után kapott pauszálék tartják fenn.

Amerika mint mindenben, a reklámban is megelőzi Európát. Ott milliókat költenek hirdetésekre. Az egyesült államokban 500 millió dollárt fizetnek a cégek e célra. A Japólió-szappangyár 365.000 dollárt költ évente reklámra. Ezen nagy összegek nagy részét a napilapok és folyóiratok vagják zsebre. A Comfort egy sor hirdetésért 5, a Bouterck-trio 7 dollárt kap. A Mc Clure 1904. december havi számában 171 oldalnyi hirdetésére 66.816 dollárt (350.000 kor.) vett be; a Munsey Magazine havonként 75.000 dollárt, a filadelfiai Ladies Home Journal, mely egy millió példányban jelenik meg, 135.000 dollárt kap.)

Az európai sajtó e tekintetben messze mögötte marad az amerikaiaknak. De a hirdetési költség mégis hatalmas összegre rüg nálunk is.

Ausztriában a 80-as években a kormány beszüntette a vasárnapi munkát, minek az lett a következménye, hogy a lapok hétfőn nem jelenhettek meg. Ez ellen a lapkiadó-vállalatok élesen kikeltek, mert ez az intézkedés (a hétfői szám meg nem jelenése) körülbelül 500—1000 korona hirdetési díjtól fosztotta meg őket. A 80-as években a N. Fr. Presse 42.000, a bécsi Tagblatt 28.000 frtot kapott bizonyos Schwarzttól, amiért ennek tervezetét bizonyos vasuti vállalkozásnál támogatták. A Times egyik száma, mely 67 hasáb

rendetlenségben, mint egy birka csorda. Az indulás előtt korán reggel félig meztelen dervisek futkossák be a várost zászlókkal kezökben, vad lármával üvöltözve: »La ilaha il-allah«, «Nincs más isten, allahon kívül». A nép az őrjöngve szaladgáló és kiabáló derviseket biztatja, hogy csak toborozzák össze az embereket, a mit azok annyira követnek, hogy sokszor epileptikus rohamoktól gyötörtetve habzó szájjal és kimosan rángatózó tagokkal esnek össze az utca követzetén.

Déltájban érkezünk vissza Jerichóba, közvetlen a falu előtt le kellett szállnunk, mert fáradt lovaink nem bírtak volna felhúzni a nyirkos kocsit azon a halmon, mely a régi Jerichónak egyik védőbástyája volt. A hőmérő ekkor 45 °C. mutatott, de ezzel most nem volt szabad törődni, hogy egy kis szemlét tarthassunk a nyomorúságos viskókból álló kis falu felett, melyben a hotelek és az orosz zarándokház úgy kimagaslanak, mint a mi falvainkban a kastélyok a kis parasztházak felett.

A serai (kormányzósági épület) mellett egy torony alakú épületet látunk, mely a középkori keresztény uralom idejében erőd lehetett a be-
duinok betörései ellen. A hagyomány szerint itt állott a vámszedő Zachaeusnak a háza, a ki

Urunk látogatásának öröme egész háznépével egyetemben megtért, s a keresztény felebaráti szeretet szolgálatába szegődött.

A falu népe satnya, a mit a nagy szegénységnek és az egészségtelen éghajlatnak kell tulajdonítani. A koldusok is itt sokkal toladóbbak, sőt szemérmetlenek. Szeretnek befurakodni a tömegesebb csoportok közé, s ilyenkor aztán vigyázni kell a zsebre. A földmívelést a lusta népség teljesen elhanyagolta, de azért a termékeny föld mintegy magától termi az áldást. A kertek tele vannak hatalmas szőlőtőkékkel, melyekről csalogatón lógnak le a ritka nagyságú, gyönyörű gerezdek. Feltűnően sok a tövis mindenütt, nem csak az elhagyott helyeken, hanem az utakon és utcákban is.

Némely tövis fajta egész kis fává növi ki magát, ilyen a lotus tövis és a Krisztus-tövis (Ziziphus spina Christi), melynek izletes gyümölcse almabogyóhoz hasonlít, s a jerichóiak kedvelt eledele. Töviséből a lakosság sövényt készít, mely nem csak áthatolhatatlan, hanem megközelíthetetlen is. Krisztus gúnykoronáját Pilátus katonái a közhit szerint ilyen tövisből fonták meg. Gyakori növény Jerichóban és a környéken az úgynevezett balzsamfa (Balanites aegyptiaca), apró, a téli zöldhöz hasonló leve-

llekkel és mogyoró-alakú gyümölcsével, melyből az arabok olajat sajtolnak.

Keresve-kerestük a jerichói rózsát (Anastatica Hierochuntica) egy halvány vörös virágot, melynek levelei kezdetben tányér alakban a földön terpeszkednek szét, később összehúzódnak és bimbó alakot vesznek fel. Ez a virág azonban ma már nem tenyészik Jerichó vidékén, Dél felé húzódtott Engedi tájára, a hol szép nagy példányok teremnek. A lakosság azonban ma is mutogat és árul jerichói rózsza gyanánt egy növényt, melynek alma alakú gyümölcse sárga, majd vörös színt ölt. Ez az úgynevezett hamis sodomai alma (solanum sanctum), mely szintén a tövis-félékhez tartozik, de a jerichói rózsához semmi köze sincs.

Jótétemény számba ment, hogy a Jordán-hotelben finom szőlőt kaptunk, mely étel és italnak egyaránt kitűnően vált be. Ebédünk újszólván csak ebből állott. Ebéd után vezetőségünk a pihenésre szánt egy kis időt, de erről szó sem lehetett, bár hova húzódtunk vissza, a rettenetes hőség mindenüvé követett. De kár is volt volna pihenni, a hotel előtt jellegzetes látványossággal szórakozhattunk. A falu népe összegyülekezett a hotel előtt és bemutatta nemzeti táncát, melyet ott fantasziának hívnak.

hirdetést közölt, 35,000 márka jövedelmet hozott a konyhára, ami egy évre számítva 12 millió márkát tesz ki.²⁾

A *Vaterland* a 80-as években a következőket írta: Lapunk előállítására példányonként 5 kr. kerül. Ebből nyomtatás: 1²/₅, a papír 1²/₅, bélyeg 1, porto 1 kr. Összesen 5 kr, tehát évente 18 frt. A lap előfizetési ára 20 frt. A fennmaradó 2 frtból kellene fedezni a szerkesztői kiadásokat, a kezelés és szállítás költségeit.³⁾

A magyar lapok vasárnaponként 40—60 oldalnyi terjedelemben jelennek meg és potom 8 fillérért árulják őket. Lehetetlen, hogy rá ne fizessen a tulajdonos lapjára, ha a hirdetések és pausálék nem jönnek a segítségére.

A magyar királyi államvasutaktól a lapok hirdetések címén évente 400,000 koronát kapnak.

1905-ben az *Egyetértés* az államvasutaktól 36,000, a *Budapesti Napló* 8700, a *Budapesti Hírlap* 3500, az *Újság* 7000, *Népszava* 2800, *Pesti Hírlap* 3500, *Pesti Napló* 3000, *Pester Lloyd* 9000, négy könyvomat 4000 koronát kapott hirdetési pausálék fejében a m. kir. földművelésügyi miniszteriumtól.

A *pénzüntézetek és vállalatok* búsán fizetik meg hirdeteiket. A *Ganzgyár* hírlapi költségei évente közel 100,000 koronára rúgnak. Az *Egyetértés* 1895-ben pausálékepen kapott a Magyar Ipar és Kereskedelmi Banktól 1200, az *Adria* biztosító társaságtól 1000, m. kir. államvasutaktól 9000, a *Légszészgyártól* 2400, a *Déli vaspályától* 1000 koronát és így tovább még körülbelül 20—25 vállalatól kisebb-nagyobb összegeket.

A hirdetések és különböző címeken kapott pausálék a katolikus sajtót is hamarosan felvirágoztatná. A hirdetés olyan üzlet, mint bármely más a világon. De miként az üzleti világban vannak visszaélések, úgy a hirdetések is kifogás alá eshetnek morális szempontból. Már pedig katolikus lap az üzlet kedvéért elveiből egy iótát sem áldozhat fel. A katolikus újságírás nemes hivatás. S hogy hivatását betöltse, nem szabad megalkudnia a korszellemmel; ez nem tömjenezhet senkinek, ez nem hallgatható, midőn szólnia kötelesség. A hirdetésekkel és pausálékkal lekötött lap elveszti erkölcsi függetlenségét. Oly elveket kell vallania, melyek esetleges komolyabb irányával homlokellenest ellenkeznek. Azután meg ezen lekötöttség miatt az ily lapoknak szemet kell hunyoniok, hallgatniok kell oly üzelmek előtt, a melyek nem válnak hasznára a közjónak. Ily szerepre kath. lap sohasem vállalkozhatik, mert akkor megszűnnek katolikus lenni.

A *Groedel-Herzberg-Mikes-féle erdővásárlások és tagosítások* kapcsán „a magyar zsurnalisztikában az a botrány történt, hogy a magyar sajtó nagy része elhallgatta Simonyinak a Groedelék falopásairól szóló képviselőházi felszólalását.

Általánosan feltűnt, hogy ezen lapok közt szerepelt a Magyarország is. Ma ez a botrány még jobban megnőtt. A Magyar Hírlap és Magyarország nem rég megjelent számai teljesen elhallgatták Pildnernek azt a parlamenti beszédét, amelyben bevallotta, hogy őt Groedel tényleg meg akarta vesztegetni. A nevezett lapok parlamenti tudósi-

tói megírták e beszédet is, sőt leadták az országgyűlési gyorsiroda által készített szószertinti szöveget is, és az — csodák csodája — mindkét lapból hiányzott, mert a kéziratokat, amelyek Goedeleket kompromittáltak volna, ellopták. Ki, hol és mikor, azt senki sem tudja. Ime így lopják meg még a közvéleményt is a Groedel érdekesség titkosan dolgozó cinkostársai!⁴⁾

A *hirdetések* között sok immorális. Sok lap olyan, mint *Jaus*: két arca van. Csakhogy ez a két arc nagyon elüt egymástól. Elöl pl. vezércikk jelenik meg a leánykereskedés vagy a prostitúció ellen, mert ez a műmenyidörgés epen időszzerű, a lap végén, a kishirdetéseken pedig emberhűskereskedés folyik.

Ilyesmire katolikus lap, ha csak jellegéről lemondani nem akar, nem vállalkozhatik.

Konrád Ferenc.

1) Bud. Hírlap, 1906. nov. 25. sz.
2) Cronau, Das Buch der Reclame. Uem. 57. l.
3) Tóth. János dr.: A katolikus napisajtó. Kath. Szemle. 1888. évf.
4) Új lap, 1906. nov. 10. sz.

Ujdonságok.

Kanonoki kinevezések a nyitrai székeskaptalanban. A hivatalos lap 1906. dec. 30. száma a következő legfelsőbb kéziratot hozta:

Vallás- és közoktatásügyi magyar miniszterem előterjesztésére a nyitrai székeskaptalanban *Jeszenszky Alajos*, székesegyházi főesperesnek az örkanonokságra, *Némcsék Ferenc*, trencseni főesperesnek a székesegyházi, *Gróf Batthyány Vilmos*, segédpáspók, zsolnai főesperesnek a trencseni, *Mihálik József*, gradnai főesperesnek a zsolnai, *Kutvaszer István*, idősb mesterkanonoknak a gradnai főesperességre való fokozatos előléptetését jóváhagyva, az ekként megüresedő utolsó mesterkanonokságot *Szteszkál József*, címz. kanonok és predméri esperesnek adományozom és *Dr. Bartossik Antal*, mocsonoki plébánost ugyanazon székeskaptalan címzetes kanonokjává kinevezem.

Kelt Budapestben, 1906. december 12-én.

FERENCZ JÓZSEF s. k.

Gróf Apponyi Albert s. k.

Ezen királyi kinevezéssel a nyitrai székeskaptalan két új tagot nyert, a kikben érdemes férfiak ért a királyi és főpásztori kegy.

Szteszkál József c. kanonok és predméri esperes-plébános, (szül. 1844-ben) a buzgó és sokoldalú lelkipásztori tevékenység embere. Szegényes plébániáján az élet nehézségeivel küzdve, sem ő maga el nem lankadt, sem híveit, a kik nem kevesebb bajjal és gondnal küzdöttek, el nem hanyagolta, hanem odaadó atyai szeretettel felkarolta. Megértve a kor szellemét, megismerve az élet szükségleteit, népének anyagi ügyeivel is törődött, s mint az önszegényen alapuló gondoskodás lelkes híve, a szövetkezeti téren áldásos működést fejtett ki. E mellett még mindig volt

elég ideje, kedve és bátorsága ahhoz, hogy egyházát a politikában is szolgálja. A trencsenygyei néppártnak évek óta *Steszkal József* volt egyik legagilisabb vezérére. Nem keresett ő soha semmit, ezt a mostani kitüntetését sem, de őt magát annál szívesebben keresték fel azok, a kik kiváló érdemeitől az elismerést meg nem tagadhatták. Lelkes örömmel üdvözöljük a jeles férfiút és kívánjuk, legyen új lakóhelyen Nyitrán is az, a ki volt Predmérien, a közeleti tevékenység buzgó apostola.

Dr. Bartossik Antal, az ujonnan kinevezett címzetes kanonok (szül. 1854-ben) közel húsz éven át a nyitrai főgymnasium tanára volt, s az időközben megnyitott kisebb papnevelőintézetnél, mint lelkiigazgató működött. Lelkiismeretes pontosság és szorgalmával példaképe volt tanítványainak, a kik becsülték törekvéseit és méltányolták szigorát, mely soha sem volt igazságtalan. Nyolc év óta a mocsonoki plébánián lelkipásztor-kodik, önfeláldozó buzgalommal. A hitéletnek plébániája területén nagy lendületet adott, az általa meghonosított missiók által, melyek emelték a nép erkölcsét és egy virágzó mértékletességi egyesület megalapítására vezettek. *Dr. Bartossik* is azon lelkipásztorok közé tartozik, a kik népkének minden téren használni igyekeznek. Hogy politikai tekintetben is minő befolyása van a népre, azt a múlt évi alkotmányvédelem alatt fényesen mutatta ki. Mocsonok és Királyi községek gazdái plébánosuk elén olyan összegeket ajánlottak fel a nemzeti küzdelem céljaira, melyeket az alkotmányvédő bizottság büszkén mutogathatott, mint a hazafiúi lelkesedés ékesen szóló tanujleit. Jelenlegi kitüntetésének alkalmát ennél fogva szívesen ragadjuk meg szerencsekívánataink kifejezésére.

Új év Bende Imre püspöknél. A

nyitrai egyházmegye ősz főpásztora Bende Imre ő nagyméltósága új év napján maga köré gyűjtötte a központi papságot és a püspöki uradalmi iroda központi tisztviselőit, kiket asztalánál vendégül látott. A jelen voltak üdvkívánatait Czeizel Gábor pápai prelátnak, nagyprépost tolmácsolta, mely érzésektől áthatott szavakkal. A felkészítőre a szeretett főpásztor az ő megszokott szívélyes módorában válaszolt, biztosítván papjait arról, hogy a míg az Isten élni engedi, ezentúl is egyházmegyéje javának fogja szentelni minden törekvését. A jelen volt vendégek úgy ez alkalommal, mint karácsony ünnepén is örömmel tapasztalhatták, hogy a 83-ik életévében járó főpásztor a legjobb egészségnek, teljes testi és lelki frissességnek örvend.

Egyházi gondnok. A szent Ferenc-rendűek nyitrai rendházában Venczell Ferenc halála folytán megüresedett egyházgondnoki (synodicus apostolicus) tisztségre e napokban *Kutvaszer István* nyitrai kanonokot választotta meg a rendház s e választást a rend provinciálisai már meg is erősítette.

A táncolók mindnyájan gyerekek voltak, a felnőttek távolabbról nézték a produkciót, közbe-közbe azonban ők is fordultak egyet. A zenekar három emberből állott, a kik hárfa alakú húros hangszereket pengettek. A csupa fiúkból álló párok úgy fogódzkodtak össze, hogy az egyik a másiknak a csipőjére, az pedig táncos párjának a vállára tette a kezét. Az így alakult furcsa helyzetben eszeveszetten hanyták a lábaikat, ugráltak és körben forogtak. Ügyességre és hajlékonyságra vall ez a rendetlen, minden formát és ütemszerűséget nélkülöző ugrádozás, egyébként azonban csunyább néptáncot képzelni sem lehet.

A összekeveredett és egymást vadul lökdöső táncolók között egy komoly ábrázatú öregebb ember vonta magára a figyelmet. Folyton szemmel kísérte a táncolókat, dirigáló szavakat intézett hozzájuk, halkán énekelte és fáradságtalanul tapsolt. Ez volt a táncoló gyereksereg impressáriója. Ő rendezte a mulatságot s ő is szedte be a néző publikumtól, már mint tőlünk, a tánc után a baksist. Mihelyt ezt zsebre vágta, körülvették őt a gyerekek és részt kértek a borralóbból. A furfangos öreg oda dobott nekik néhány beszklikot, (török rézpénz) a min azok egy ideig dulakodtak, azután újra megrohanták az

öreget, a kitől most beszklik helyett egy pár utleget kaptak.

Az utcai életkép olyan érdekes volt, hogy műkedvelő fényképész társaink önkéntelenül készülékek után nyultak, s már feléje fordították egy-egy csoportnak a kis masinákat, midőn egyszerre csak az egész utcai pereputty szét-rebent és eltűnt, mintha a föld nyelte volna el. A minden elmaradottsága mellett nagyon ravasz nép észrevette, hogy az utcai jelenetek lefényképezésében kedvünket töltjük, s az érdekes alakok és helyzetek képein mulatni akarunk. De hiszen rajtunk ugyan nem mulattok ingyen, gondolták, s azzal elfutottak és elbujtak a közelben levő istállók és kocsik színek mögé.

Utánok kellett mennünk s baksist csöröggetve kezünkben úgy kellett őket előcsalunk, mint kis csikókat az abrakos tarisznyával. Az amatőrök lekapták őket különféle helyzetekben, csak még egy, a pénteki mohamedán imádkozást ábrázoló jelenetre volt szükségünk, ezért külön kellett fizetnünk.

Úgy delutáni fél három óra tájban, éppen a legborzasztóbb forróság idején a kocsik előállottak, s az utca népének fülcsikító lármája közt kihajtottunk Jerichóból, mely akkor már olyan volt, mint egy befűtött kemence. Alig mentünk

egy félóráig, megérkeztünk az útnak azon förtelmesen rossz részéhez, a hol odamenet is gyalogolnunk kellett. Tessék kiszállni, ez volt most is dragomannunk vezényszava. Gyalogoltunk tehát újra, mégis azzal a különbséggel, hogy most fölfelé kellett kapaszkodnunk, meredek parton, a ránk tűzkévéket szóró nap hevében.

Húsz percig tartott ez a gyaloglás, mely az egész kirándulásnak legnagyobb fáradalma volt. Derűs epizódiként feljegyezhetjük két öregebb úrnak a lovaglását, melyen sokat nevtünk. Scheikjeink ugyanis szolgálatkészen, de persze nem ingyen, ajánlották fel az illetőknek a paripákat. A nyeregbe leleményes módon ernyőt erősítették, hogy a lovaglókat védve legyenek a nap lángjai ellen. Az ernyő árnyékot vetett az útra, a mitől a tüzes vérű lovak egyre ijedeztek. A két lovas, a kik talán most először ültek lovon, a paripák minden egyes nyugtalanabb mozdulatánál felsikoltottak, végre mind a ketten a nyeregből úgy aprónként kipotyogtak.

Bajuk azonban nem történt, csak az egyik ütötte meg magát egy küssé, a ki azután, mikor ismét felültünk a kocsikra, mélabúsan jegyezte meg: Jobb kocsin, mint lovon.

Adieu.

A keresztény szocialistáknak. Bende Imre megyés püspök úr az új év alkalmával a nyitrai ker. munkásegyletnek 200 koronát adományozott. Ezen összeg a püspök úr részéről az egyesület rendes évi segélye, melyet már másodikban kapott szép buzdító levél kíséretében. Ugy az anyagi jótéteményért, mint az egyesület irányát helyeslő főpapi szavakért hálás köszönettel adózik a püspök úrnak az egyesület s annak vezetősége.

Mentés Nyitrán. 1906. december 30-án körülbelül harminc urinó jött össze a helybeli kath. Legényegylet egyik termében, s nagy lelkesedéssel és nemes szívüknek követendő buzgóságával kimondták, hogy megmentik a nyitrai cseléd és munkásleányokat. „Otthon”-t és „kath. Nővédő Egyesület”-et alapítanak, a hol a cselédleányok oktatva és vedve jó és szorgalmas cselédökké lesznek nevelve. Minthogy azonban ez a szép eszme csak akkor valósulhat meg, ha az érdekelt körök némi pénzügyi támogatást adnak, azért elhatározták, hogy saját körükből maguk az urinók taggyűjtőket küldenek ki. Elhatározták továbbá, hogy az említett Egyesületekből csak az kap cselédet, aki tagnak iratkozik be. A nyitrai cselédirtató urinók érdeklől van szó, s így nagyon is elvárható, hogy minél többen közülük tagokká iratkozzanak be az említett Egyesületekbe. Ez ügyben 1907. január 13-án újabb gyűlés lesz a helybeli kath. Legényegylet termében, amelyre szívesen várjuk az érdeklődő nyitrai cselédirtató urinókat. A gyűlés az említett napon délután 1/4-kor tartatik meg.

Tanulmányi kirándulások. A nyitrai főgimnázium tanári kara legutóbb tartott értekezletén elhatározta, hogy a vezetése alatt álló ifjúságot gyakorlatias irányú tanulmányi kirándulásokra fogja vinni. Megszemlélteti vele a többi közt a nyitrai gyártelepeket, Nyitrának növény- vagy ásványtani és ethnografiai szempontokból nevezetes vidékét, sőt a felsőbb osztályok egy-egy Budapestre és Pozsonyba tervezett kirándulásban is részt vesznek. A nagy szellemi hasznot ígérő kirándulások költségét az ezen célra gyűjtött ifjúsági alapról fogják fedezni.

A verbói mandátum. A Kuria második választási tanácsa előtt, múlt hó 29-én hirdette ki Vavrik Bela elnök a verbói petíció ügyében a Kuria íteletét. Rudnyánszky György verbói mandátumát ugyanis mint ismeretes, petícióval támadta meg a kisebbségben maradt Markovics Gyula dr. tőnemzetiségi pártja, s annak megsemmisítését amiatt kérte, hogy a mandátumot Szabó Kálmán választási elnök és Pfauzer Lajos küldöttségi elnök jogtiprásának köszönheti. Azonkívül megvádolta a kérvény a megválasztott képviselőt a választási törvény minden tiltott cselekményével. A Kuria a petíciót alaptalannak találta s ezért elutasította, s a kérvényezőket összesen tizenháromezer korona perköltség megfizetésére kötelezte.

Változások a községek jellegében. A belügyminiszter Andó, Tornócz és Dojes nyitramegyei, Verebély és Vihnyepeszerény bars-megyei kisközségeknél nagyközségekké való alakítását rendelte el. Gellenfalu és Káp kisközségek jellegét pedig megszüntette, s előbbinek területét Alsóvásárd, utóbbit pedig Merőcze kisközség határához csatolni rendelte.

Mérey Lajos képviselő a munkásokért. A magyarországi munkások rokkant és nyugdíjegylete, mint multkor megírtuk, Wekerle Sándor miniszterelnöknek s Sztényi József államtitkárnak járt, hogy jótékony működéséhez állami segítséget eszközöljön ki. Az egylet most összes fiókjai útján az országgyűlési képviselők támogatását kéri a petícióhoz. A 122-ik nyitrai fiókpenztár nevében elnöke Kubinyi Endre dec. 30-án vezetett küldöttséget Mérey Lajos nyitrai képviselőhöz, ki az ügy érdekében minden tőle telhető segítséget megígért a küldöttségnek. Az egyletet, mely már 14 év óta pártatlan sikerrel működik a munkásnép jólétéért, Sztényi József, mint hírlík, államosítani szándékozik. Akár átveszi az állam a jól berendezett s az egész országban elterjedt nyugdíjintézményt, akár segélyezésben részesíti, csak nyerni fog az egyesület. Az a bizalmatlanság, melyvel némelyek épen a kilátásba helyezett magas nyugdíjradék miatt iránta viselkednek, az államosítás vagy állami segélyezés folytán teljesen megszűnik.

Köszönetnyilvánítás. A nyitrai vármegyei közkegyelmegek osztályán megtartott karácsonyi ünnepély költségeihez hozzájárultak: Garay S. és T. műszerész urak 20 kor.; Győrbíró Samu kir. tanácsos ur 5 kor.; Huszár István ker. tanácsos ur 5 kor.; Kutvaszer István kanonok ur 20 kor.; Lax Dárius gyógyszerész ur 5 kor.; Tomber Kornél gyógyszerész ur 10 kor.; Dr. Tóth János papn. igazgató ur 10 koronával; továbbá ajándékképp adott Thuróczy Vilmosné urnő, csillagkeresztos hölgy öngyerméltősége a szegény betegek szórakoztatására különféle olvasmányokat és Sándor Pál nyitrai ügyvéd ur a szép karácsonyfát. Fogadják a kegyes adományozók szíves adományaikért ez uton is a szegény betegek nevében az intézet igazgatójának hálás köszönetét.

A nyitrai ingyentej céljaira a következő adományok folytak be: Richter Oszkár nyitra 5 kor., Neugebauer Nándor Nyitra 4 kor., Nyitravármegyei közönsége 200 kor., Herzfeld Mariska Ersekujvár 10 kor., Hüekl Zsuzsika Ersekujvár 2 kor., Ocskay László Nyitra 10 kor., Turhányi Odónné Nyitra 10 kor., Krámer Adolf és fiai Nyitra 20 kor. — Ezen kegyes adományok hálás nyugtatása mellett további támogatást kér Dr. Thuróczy Károly, Nyitrán.

Olcso fa. A nyitravárosi szepítő egyesület a megyeházától a szigetig terjedő útszakaszt rendezni óhajta. E munkát következtében az út szegélyéről kieső fák, az egyesület javára árlejtés útján el fognak adni. Az árlejtés napja és feltételeiről az érdeklődők Morton József egyf. igazgatónál bővebb felvilágosítást nyerhetnek.

Százezer korona a rokkant munkásoknak. A Magyarországi Munkások Rokkant- és Nyugdíjegyletének központi választmánya minap tartott gyűlésen tetszettel vette tudomásul, hogy az 1903. márciusban elkezdett segélyezés óta 137 rokkant és elagott munkásnak eddig százezer koronát fizetett ki segítségképpen és a heti 8,40—12,41 korona között váltakozó segítséget életfogytiglan kapják azok a munkások, a kik tíz évi tagság betöltése után a saját szakmájukban munkakeptelenekké váltak. Ezenkívül 31 árvának és számos özvegynek nyújt az egylet tetemes segítséget, a mivel az általános jólétet hathatósan mozdítja elő. Az egylet bámulatos haladásának jellemzésére felemlítjük, hogy csupán a folyó évben több mint 12.500 új tag iratkozott be s a tagok száma a negyvenzert meghaladja. Legutóbb Soborsinban, Késmárkon, Kassán és Czinfalván alakítottak fiókpenztárakat, melyek száma 146. Az egylet kétmillió háromszázezer korona vagyona állami értékpapirokban és a Hazai Bankban van elhelyezve. Az egyesület a mult heten nyújtotta be kérvényét a kormányhoz, melyben az egylet részére az állam erkölcsi és anyagi támogatását kérelmezik. Az egyesület központi irodája Budapesten, VIII. ker., József u. 23. szám alatt saját házában van.

Egy magyar tanár találmánya. Szobisek József pozsonyi főgimnáziumi tanár szorgalmas kutatás és kísérletezés után egy oly szerkezetet talált föl, a mely a robbanó anyagok explodálását meggátolja. E napokban kapta meg találmányára a szabadalmat.

200,000 koronás adomány. Két év előtt lapunk keményen kikelt a V. K. azon izetlen törekvése ellen, hogy a püspöki méltóságot az imadásiig túlzott dícsérettel kompromittálja. Gróf Csáky Károly váci püspökről, kinek személynél a nevezett akkor oly méltatlanul bánt, most azt az igazán dícséretre méltó hirt vettük: Gróf Csáky Károly váci püspök, ki karácsony előtt közel 50.000 koronát adományozott különböző közcélokra, újév napján saját magánvagyonából a következő jótékony adományokat osztotta ki: egyházmegyei templomok és plebániák építkezési költségeire 46.000 koronát, ezenfelül külön az erzsébetfalvi templom építésére 30.000 koronát, a zagyvarózkási templom kibővítésére 20.000 koronát, egyházmegyei iskolák építésére 20.000 koronát, az Országos Pázmány-Egyesületnek 10.000 koronát, a budapesti Örökimádás templom festett ablakára 2000 koronát. Továbbá a püspökségnek ajándékozott két gyönyörű mellkeresztet láncostól és egy briliánsgyűrűt 18.000 korona értékben. Végül a püspöki palota csekély kiterjedésű kertjét megfelelően átalakította és kibővítette 44.000 korona költséggel. Ezen új adományok összege tehát összesen közel kétszázezer koronát tesz ki. — Tovább adjuk e szép ténnyet nem csak azért, mert ily fejedelmi adományok napjainkban már ritkaság számban történ-

nek, hanem azért is, hogy ismételtelen kijelentessük, mit két év előtt állítottunk, hogy fölösleges jelentéktelen apróságokból és semmitmondó dolgokból babérral fenni oly személyek fejére, kik állásukhoz méltó nagy tettekkel is részölhetnek a közvélemény elismerésére és osztatlan dícséretére.

Németpróna áldozatkészsége. A Privigyétől Németprónaig tervezett vasút költségeire Németpróna képviselő testülete 120 ezer koronát szavazott meg. Midőn ezt a dícséretre méltó áldozatkészséget kiemeljük, szeretnénk egyúttal megszüntetni azt az elégedetlenséget, mely értesülésünk szerint a község és az érdekeltég egyes köreiből keletkezett a miatt, hogy Nyitramegye törvényhatósága csak 30 ezer kor. szavazott meg az építési költségekhez való hozzájárulásképpen, holott annak idején a Nyitra-nagybélcei vasutat az építési költségek 12%-ával segélyezte. Ezen az alapon a németprónaiak 80.000 koronát kértek a vármegyétől, mint oly összeget, mely az ő számításuk szerint a költségek 12%-ának felel meg. De utalnunk kell itt arra, hogy a tervezett vasút költségei még nincsenek véglegesen megállapítva, azokról tehát még az érdekeltég sem tájékozódhatik teljes pontossággal. Nagy súlylyal bír továbbá a vármegye segélyének megszavazásánál az a körülmény, hogy a törvényhatósági bizottság még nem mondotta ki a segélyezés dolgában az utolsó szót, sőt belefoglalta a határozatába azt az ígéretet, hogy a menüiben a végleges pénzügyi megállapítás után kitűnnek, hogy az érdekeltég a megszavazott 30 ezer koronával a vasút ügyét dülőre vinni nem tudja, a vármegye a segély összeg emelése előtt nem zárkozik el. Ebben befoglalatik a méltányosságnak, az ügy iránti jóindulatnak az az egész tartalma, melyet a vármegyétől ezidőszert kért és várni lehet.

Államsegély a munkásoknak. A magyarországi munkások rokkant- és nyugdíjegylete érdekében Giesswein Sándor dr. orsz. képviselő e napokban küldöttséget vezetett Wekerle Sándor miniszterelnökhöz és Sztényi József államtitkárhoz. A küldöttség államsegélyt, tőkekamat adómentességet és egyéb kedvezményt, többi között 2 vasuti ingyen jegyet kért a jótékony egyesület számára. Mind a két államférfi szívesen fogadta a küldöttséget és a kért támogatást megígérte. Az egyletre, melynek városunkban is virágzó fiókja van, nem csak anyagi segítséget jelent az állami istápolás, hanem szép elismerése annak, hogy az egylet a munkások javát szolgálja s karöltve munkálkodik a kormány hasonló jóléti intézményeivel.

Festékgár alapítása. Az „Első magyar ált. festékgár részv. t.” Nyagysurányban, 200.000 kor. alaptőkével festékgárat létesít, az üzem rövid időn belül megkezdődik.

Az éneklő madarak védelme. A Zoborhegyközség választmánya elhatározta, hogy az éneklő madarak védelmére madár fészkeket állít föl. A határozat értelmében 100 db. madárfészkeknek alkalmas odút készített a nyitrai ker. munkásegyletben, melyeket Zoborhegyközség szállótulajdonosai között fog elárulítani. A fészekodu négy kérges lapból összeszőgézett s a természetes erdei fatörzset utánozó doboz, mely a sűrű bokrok között, vagy a fák ágai alatt elhelyezhető. A madarak e védelme más országokban már nagyon el van terjedve. Németországban csak az egyik gyár a büreni 50—60 ezer odút szállít. A humanus törekvés hasznát az a statisztika bizonyítja, hogy a madarak ápolásával meglepő arányban jár a káros rovarok pusztítása s a gabona és gyümölcs termés emelkedése. Nálunk is eléggé ismert foglalkozás az éneklő madarak e mesterséges védelme. Egy gyárunk is van a fészkek odvak és madár etetők készítésére Baranya-Káraszson. Dícséretes Zoborhegy község buzgó kezdeményezése e téren. De annál inkább az a szándéka, hogy az iparcikket városunk munkásai által készített s egyvel szaporítja a hasznos téli foglalkozásokat.

Használ Ön is maláta kávé? Ez a kérdés, ha női társaságban felvetik, rendszeren száználmas mosolylyal találkozik. Ilyen balvéleményt még sokan táplálnak a maláta-kávé iránt. S ez részben érthető is, mert a mit maláta-kávé név alatt árulnak többnyire nem is maláta-kávé, hanem majdnem mindig csak egyszerűen pörkölt árpa, vagy piritott maláta, ez pedig csak egy édeses, fád ízű főzetet ad, melynek semmi kávéíze sincs. Sokan épen még nem tudják, vagy még nem győződtek meg arról, hogy csakis a Kathreiner-féle Kneipp-maláta kávé egy oly gyártmány, mely maga is zamatos kávéval bir, mert ennek szeméit a kávécsesernyőből nyert olyan

kivonatban áztatják, mely a gyarmatkávéban levő koffein nevű mérget nem tartalmazza. Tehát egyedül a Kathreiner-féle Kneip-maláta kávé egyesíti magában nagy mértékben a gyarmatkávé kedvelt ízét és zamatját a maláta ismert gyógyászati előnyeivel. Aki a valódi Kathreineret próbálta, az meg is győződött ennek a maláta-kávénak jó minőségéről és nem fog többé előítélettel írta viselkedni. A valódi Kathreiner azonban csak zárt csomagokban árulják, melyek a Kathreiner névvel vannak ellátva, s azért szükséges is a vételnél mindig a Kathreiner nevet hangsúlyozni.

Szőlőtermelőket különösen érdekelni fogja, hogy a „Milleniumtelep” Nagyósz, Torontál megye, most is, mint minden évben, a legjobb minőségű fajtiszta szőlőoltványokkal rendelkezik s azokat a legelőcsőbb árban fagymentesen szállítja. Műmellékletekkel díszített, nagy magyar vagy német, vagy román vagy szerb nyelvű főárjegyzékét minden érdeklődőnek ingyen és bérmentve küldi.

Parmai ibolya szappan. E név alatt pár év óta egy kitűnő mosdó szappan van forgalomban. Ki ne szeretné az ibolyaillatot? S ha e kedves és gyöngéd illattal ellátott szappanról még azt is tudjuk, hogy az arcbőrt finomítja, üdíti, ugyannyira, hogy még a legérzékenyebb arcőrűk is nagy eredménnyel használhatják s ha tudjuk azt, hogy hasonló finom minőségűben ilyen árértékű külföldi szappant nem is lehet kapni, akkor méltán várhatjuk, hogy a közönség nem szánalmas pártolás céljából, hanem saját érdekében fogja használni e kiváló magyar gyártmányt. 1 darab 80 fillér, 3 darab 2 korona 20 fillér. Készítője Szabó Béla pipere-szappangyáros, Miskolcon. Kapható Nyitrán, Kubányi István drogériájában.

*Még csak apró leány vagyok,
S az egészsegtől durradok,
Ézt pedig, higgyék el nekem,
Kneipp-kávénak köszönhetem.*

Valódi csak az eredeti csomagokban **Kathreiner** névvel.

Ne használja senki keverék nélkül az izgató gyarmatkávé! Kizárólag a **Kathreiner-féle Kneipp-maláta kávé** bizonyult a legjobb pót-kávénak, mely könnyen emészthető, tápláló és vérképző, miáltal előmozdítja az egészséget.

Gyermekeket már csak a **Kathreiner-re** szoktassuk.

Nyilt-tér.

(E rovatban közöltékért nem vállal felelőséget a szerk.)

Köszönet.

Az új év alkalmával kedves kötelességemnek teszek eleget, midőn köszönetet mondok és boldog újévet kívánok a méltóságos és főtisztelendő papáknak, valamint minden kegyes pártfogóimnak, kik üzletemet a lefolyt évben támogatásban re-

Értesítés!

Ezennel közhírré teszem, hogy áruházam harmadik üzletévében — mely 1906 augusztus 1-ével kezdődik — **100,000.— korona** forgalom után a **F. M. K. E.**, a **Tulipánkert-Szövetség nyitrai fiókja**, a **Nyitrai keresztény Munkásegylet**, a **Nyitrai keresztény Nőegylet**, a **Nyitrai izraelita Nőegylet**, és a **Nyitrai Ingyentes egyenkint 40—40 korona forgalmi jutalom**ban fog — támogatásképpen — részesülni. Minden további 1000 korona forgalom után pedig, újabb 24 korona kerül felosztásra, úgy hogy pld. 125,000 korona forgalom után, nevezett hat intézményt **egyenként 140—140, vagyis összesen 840 korona évi segélyben** fogom részesíteni. — A forgalom ellenőrzését a hat egyesület egy-egy bizalmi tagja fogja teljesíteni.

A XX. század társadalmi, gazdasági és kulturális evolúciója a nemzeteket oly feladatok elé állítja, melyeket csak akkor fog saját léte és nagysága érdekében sikeresen megoldani, ha a szív és lélek nemes sugallataira hallgatva anyagi áldozatkészséggel fog a gyenge és elhanyagolt osztályok felsegítésére, a kulturális és gazdasági erők istápolására szietni.

A ki tehát ily nézőpontról figyeli meg a világ folyását, az keresse fel teljes bizalommal áruházamat, ahol az eddigi, tehát **fel nem emelt, szigorúan szabott, de határozottan olcsó árak** mellett szerezheti be mindennemű szükségletét.

Tisztelettel kérem Nyitra város és a megye nemesen gondolkodó társadalmát, sziveskedjék cégemet minél nagyobb pártfogásban részesíteni, hogy ezáltal közvetve is és fokozódott mértékben legyen az imént nevezett altruisztikus és hazafias intézmények előmozdítója és támogatója.

Kiváló tisztelettel **Verebély Géza.**
Női és uri divat áruház
Nyitra, Vármegye-u. 16.

szesítették és kérem a nagybecsű bizalmat a jövő évben is részemre fentartani. Részemről főtörök-
vésem leend ezután is, a már 43 év óta fenn-
álló üzletem elismert jó hírnevét megővni s a
nagybecsű megrendeléseknek pontosan megfelelni.

Hódolatteljes tisztelettel

OBERBAUER A. utóda

egyház-felszerelési gyáros.

Klotild Főhercegasszony Ó. cs. és kir. fens. udvari, a váci központi és egyházmegyei s a budapesti, pécsi, nyitrai, gyulafehérvári és székesfehérvári oltár-egylet szállítója.

Telefon.

D. J. Missen. 1907. dec. 31-ig szól előfizetése.

B. Gy. Pográny. Még a múlt év felére.

V. B. Budapest. 1906. december 31-ig.

Alapított 1869-ben.

Nyitrai Népbank mint részvénytársaság

elfogad betéteket a legjutányosabb feltételek mellett, leszámítol váltókat, betéti könyvecskéket; kölcsönöket ad ingatlanokra a legkisebb kamatláb és szabott ügyvédi díjak mellett amortizációra különböző tervekben; előleget arany- és ezüstneműekre, sorsjegyek-, részvények- és másnemű értékpapírokra; elad és vesz mindennemű értékpapírt napi árfolyamban; felvilágosítással szolgál és mindennemű megbízást teljesít: bank-, pénz- és biztosítási ügyekről.

Az igazgatóság.

Székháza Városháztér 3. sz.

SINGER varrógépek minden gondolható célra

Nem csak ipari, hanem mindennemű házi varrasszükségletre, csak is általunk szerezhetők be.

Ügyeljünk arra, hogy a vásárlás a mi üzletünkben történjék!!

Üzleteink az itt látható cégcímeren ismerhetők fel!!

Singer Co varrógép részv.-társaság NYITRA, Vármegyház-utca 15. sz.

Szőlő-oltványok.

Valamint az elmúlt években is a

Küküllőmenti

első szőlőoltványi telep

tulajdonos: **Caspari Frigyes Medgyes 84.**

Nagyküküllő megye — volt az egyedüli az egész országban, mely vevőinek minden tekintetben kifogástalan minőségű — egészséges fajazonos és teljesen fajtiszta szőlő-oltványokat szállított, úgy a jövőben is egyedül a fenti szőlőtelepen kaphatók a legjobb minőségű, a legkülönbözőbb fajú és alanyú bor-, csemege-bor és különleges csemege szőlő-oltványok, melyek elültetése által a szőlőbirtokok barmalatos eredményeket érnek el.

Kivánatra — **képes árjegyzék** — számos elismerő levél — **ingyen és bérmentve.**

VAJDA J. NAGY BUTORRAKTÁRA KÁRPITOS ÉS DISZITÓ NYITRA, PÁRUTCA 22. SZÁM ALATT.

Eredeti olajfestmények jutányosan kaphatók.

Van szerencsém a t. butorvásárló közönséget értesíteni, hogy rak-táromat, egy ujonnan épült emeletes szárnynyal kibővítettem, miáltal oly nagy választékkal rendelkezem, mint bármely fővárosi kereskedő.

Kizárólag száraz anyagból és kitűnő iparosok által készített fabutoraim, amelyek csak a **legsolidabb** kivitelben készülnek, mindennemű styben és színben a **legjutányosabb** árban kaphatók. — Kárpitozott butorokban a **legújabb** angol, valamint eredeti magyar ujdonságokat hozom.

Tisztelt vevőimet cégem jó hírnevére bátran hivatkozva a legjobb és legmegbízhatóbb kiszolgálással biztosítom.

VAJDA J. butorkereskedő kárpitos és diszító NYITRA, PÁRUTCA 22. SZÁM.

3. 12.

Privigyei Népbank

leszámitol jutányos kamatlább mellett váltókat utalványokat, kötelezvényeket, kisorsolt papirokat és mindennemű biztosított követeléseket. Előleget ad értékpapírokra, sorsjegyekre, aranyra s ezüstre.

Igen kedvező feltételek mellett folyósít a bank részéről felmondhatlan jelzálog-kölcsönöket kamatozó és amortizációs alakban, 65

évig terjedhető időre, minimális kamatlább mellett és árfolyam levonás nélkül. A drágább jelzálog-kölcsönöket illetékmentesen konvertálja.

Elvállal kedvező fizetési feltételek mellett földbirtokok parcellázását, alagcsövezését és csatornázását.

Vesz és elad mindennemű értékpapírokat, sorsjegyeket, bel- és külföldi pénzeket.

Elfogad **betéteket** 4½%-os kamatozással mellett.

Felvilágosítás készséggel s díjmentesen.

Himző-munkákra kiválóan alkalmas

Pfaff-varrógépeit

ajánlja **SZLÁVIK KONSTANTIN**
Nyitra, Plébánia-utca 4. szám.

A Pfaff-varrógépek — eltérőleg egyéb gyártmányoktól — **acél alkatrészekből** állanak az utolsó csavarig. Erős anyagok feldolgozására, mint **ipari gépek** első helyen állanak. Tartósságuknál fogva hosszú időre szóló írásbeli jótállást biztosítok.

Javításokat elfogadok.
Árjegyzék ingyen.

Kiváló tisztelettel
Szlávik Konstantin,
móchanikus, optikus. 8-10

GUTTMANN SÁMUEL NYITRA kész férfi-, fiú- és gyermekruha-raktár.	GUTTMANN SÁMUEL kész férfi-, fiú- és gyermekruha-raktár Nyitra, Tóth Vilmos utca 10.	GUTTMANN SÁMUEL NYITRA kész férfi-, fiú- és gyermekruha-raktár.
	OCCASIO! A túlhalmozott téli árúraktár és az idény előrehaladottsága miatt a mai naptól kezdve múlt évi december hó 31-ig az előírt szabott árakból 10% engedményt nyújtok és minden hitelképes egyénnek és minden árfelemelés nélkül. Kérem a t. vevőközönséget, saját érdekében, mielőtt ruhaszükségletét beszerezné, dúsan felszerelt árúraktáromat megtekinteni szíveskedjen.	
GUTTMANN SÁMUEL NYITRA kész férfi-, fiú- és gyermekruha-raktár.	GUTTMANN SÁMUEL kész férfi-, fiú- és gyermekruha-raktár Nyitra, Tóth Vilmos utca 10.	GUTTMANN SÁMUEL NYITRA kész férfi-, fiú- és gyermekruha-raktár.

HIRDETMÉNYEK
a „NYITRAMEGYEI SZEMLE”
részére jutányos áron felvételnek.

SZUPERFOSZFÁTOT,

Stassfurti kaintot

Stassfurti kálitrágyasót

szavatolt 12.4% tiszta káli = 23—24%
kénsavas káli tartalommal, *** **

szavatolt 40% tiszta káli = 74—76%
kénsavas káli tartalommal, *** **

KOVASAVAS KÁLIT (dohánytrágyázásra)

továbbá mindennemű egyéb **mütrágyaféléket**, azonkívül

RÉZGÁLICZOT

(98—99%) elismert kitünő minőségben legolcsóbban szállít a

„HUNGÁRIA” mütrágya, kénsav és vegyi ipar részvénytársaság

Budapest, V. Fürdő-utca 8.

FELTÜNŐ UJDONSÁG!

Delice

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó egyszer veszi és többé mászt nem szíhat.

legjobb valódi francia

SZIVARKAPAPIR ÉS SZIVARKAHÜVELY.